

Herstelbemiddeling; een blijk van medeleven kan al helpend zijn

In 2009 komen Nick (19) en Ellen (17) bij een verkeersongeval om het leven. Broer en zus rijden na een avondje stappen mee met een vriend van hen, Rens. Hij verliest tijdens de rit naar huis de macht over het stuur en overleeft het ongeval. Na acht jaar hebben Rens en Monique, de moeder van Nick en Ellen, een gesprek met elkaar. Francis Bakker, bemiddelaar bij Perspectief Herstelbemiddeling, bereidt de ontmoeting voor en begeleidt Rens en Monique.

Monique sprak met de veroorzaker van het ongeval waarbij haar twee kinderen omkwamen

“AAN ALLES MERKTEN WE DAT HET HEM NOG STEEDS VEEL DOET”

Monique: “Het was prachtig weer die dagen. Ellen had de zomer van haar leven: zij slaagde voor de havo, was met een vriendin op vakantie geweest en vierde het ene examenfeestje na het andere. Nick studeerde Accountancy in Rotterdam, sportte fanatiek en had een vakantiebaantje bij een drukkerij. Het was de eerste keer dat ze samen gingen stappen. Die nacht checkte ik elk uur mijn telefoon, omdat meestal het verzoek kwam om hen te halen. Maar ze belden niet en op mijn oproepen reageerden zij evenmin. 's Ochtends vroeg klonk de deurbel. Halverwege de trap ontwaarde ik zwarte schoenen en broeken door het raam van de voordeur. Ik wist meteen: dit is fout, met allebei. En dan... dan stort je wereld in. Toch was opgeven geen optie. Wij wilden onze jongste zoon een goede jeugd bezorgen, hem het gevoel geven dat hij het waard was om door te gaan.”

Contact

“Al jaren zei ik: ‘Ooit wil ik een gesprek met Rens’. Door een ongeval waarbij mijn man betrokken was, waren we al bekend met Perspectief Herstelbemiddeling. Bemiddelaar Francis had zowel ons als de andere partij toen heel prettig begeleid. Zij stemde toe om te komen praten en gaf aan beide partijen eerst goed op het gesprek te willen voorbereiden. Twee keer is Francis bij ons aan tafel aangeschoven. ‘Hoe zien jullie de ontmoeting voor je?’, vroeg zij. ‘Wat willen jullie van hem horen en wat gaan jullie zeggen?’ Toen pas realiseerden wij ons goed hoe belangrijk het is om het doel van deze ontmoeting helder te hebben.”

Eerder gesprek

“Vlak na het ongeluk hadden we namelijk al een ontmoeting met Rens en zijn ouders, bij ons thuis. Rens was nog een jonge jongen van twintig destijds en kon zich moeilijk uitspreken. Herhaaldelijk zeiden zijn ouders: ‘Rens heeft het niet met opzet gedaan’. Dat wisten wij heus. Maar hierdoor was er in dit eerder gesprek, zonder begeleiding, weinig ruimte voor ons verlies. Vanaf dat moment was er geen contact meer, al liepen wij elkaar soms tegen het lijf in het dorp.”

“Wij hoopten dat Rens ons in het nieuwe gesprek kon vertellen wat er die laatste uren, minuten, seconden voor het ongeluk is gebeurd en gezegd. Ook gaven mijn man Ludo en ik bij bemiddelaar Francis aan dat we van hem wilden horen dat hij begreep hoe erg het voor ons is. Zij zei meteen: ‘Is dit echt wat je wilt? Want als jullie het gesprek op deze manier ingaan, leg je Rens als het ware iets op. Dan vraag je hem iets te zeggen dat hij misschien niet meent.’ Francis raadde ons daarom aan om onze verwachtingen los te laten. Zo behartigde ze ook duidelijk de belangen van Rens.”

“Wij wilden het zo graag voelen”

Opluchting

“Op 11 maart 2017 was het zover Francis opende het gesprek en wij vertelden hoe wij ons voelden onder de situatie. Ik heb verteld dat ik me vreselijk genegeerd heb gevoeld. Vlak na het ongeluk hoorden we bijvoorbeeld dat Rens zich op de kermis vermaakte. Dit heeft pijn gedaan en ik snap niet dat zijn ouders hem niet in bescherming namen.”

“Op zijn beurt vertelde Rens hoe moeilijk hij het ongeluk heeft gevonden, dat hij zich er echt niets van kan herinneren en hoezeer het hem speet dat hij niet eerder toenadering had gezocht. Aan alles merkten wij dat deze gebeurtenis hem nog steeds veel doet en dat hij het wel degelijk verschrikkelijk vindt voor ons. Ergens wisten wij dit wel, maar wij wilden het zo graag voelen. Ondertussen leidde de bemiddelaar het gesprek, vatte zij steeds samen wat er gezegd was en bracht ons terug naar de essentie als wij afdwaalden. Toen het gesprek klaar was, voelden we opluchting. Ik heb Rens in alle oprechtheid kunnen zeggen dat wij weten dat er geen sprake was van opzet en dat hij verder moet gaan met zijn leven.”

Begeleiding belangrijk

“We beseffen dat deze ontmoeting dankzij de hulp van Francis zo goed is verlopen. Anders had ik hem inderdaad woorden in de mond gelegd en was het geen open en eerlijk gesprek geweest. Het verdriet om het verlies van Nick en Ellen is er sindsdien niet minder door geworden. Wel is de behoefte om Rens te spreken vervuld: hiermee hoef ik me nu niet langer bezig te houden, en dit scheelt een hoop negatieve energie. Ik weet dat ik niet meer zal verstijven als ik hem nu tegenkom, maar hem zachtjes zal groeten.”

Rens was blij dat Monique, na acht jaar, met hem in gesprek wilde gaan.

“IK WILDE ZO GRAAG IETS GOEDS DOEN VOOR HEN”

“De stappen die mijn ouders en ik na het ongeluk ondernomen hebben of juist hebben nagelaten, zijn niet goed geweest. Dit heeft een wig gedreven tussen Monique, Ludo en mijn familie. Hierdoor werd het alleen maar moeilijker om contact te zoeken. Ik was daarom heel blij om te horen

Francis Bakker (tafelgenoten zijn niet Rens en Monique)
Fotografie: Perspectief Herstelbemiddeling

dat Monique toenadering zocht. Ik vond het belangrijk dat er een neutraal iemand bij het gesprek aanwezig was, die beide partijen ondersteunde en die bijvoorbeeld wist wat zij en ik echt bedoelden te zeggen. Juist bij deze nieuwe kans was het van cruciaal belang dat wij elkaar goed begrepen.”

Onpartijdigheid

“Voorafgaand aan de ontmoeting heb ik twee gesprekken met de bemiddelaar gevoerd. Ik voelde me gelijk vertrouwd met haar. Ze was heel duidelijk over haar rol: een goede bemiddeling faciliteren. Zij zat er niet voor de een meer dan voor de ander, ondanks het feit dat zij goed contact had met Monique. Die onpartijdigheid was voor mij doorslaggevend om met haar door te gaan. Je bent geneigd om in de verdediging te gaan als je het gevoel hebt dat je tegenover twee partijen staat.”

“Wat is jouw doel bij dit gesprek?’, vroeg zij mij. Ik wilde zo graag iets goeds voor Monique en Ludo doen: waar mogelijk antwoorden geven op vragen die bij hun leven en die hopelijk een bijdrage kunnen leveren aan de verwerking van hun grote verlies. In het tweede gesprek met Francis kwam naar voren dat ik mezelf wellicht ook een stukje beter kan voelen door hen te helpen.”

Stabieler

“In de dagen, uren voor het gesprek plaatsvond, heb ik me heus vertwijfeld afgevraagd: waarom doe ik dit? Tegelijkertijd wist ik dat ik dit moest en wilde doen. Dit gesprek voeren, is het moeilijkste dat ik ooit heb gedaan. Monique begon met vertellen wat het verlies van Nick en Ellen voor haar en haar gezin heeft betekend en waar zij sindsdien doorheen gaan. Wij hebben destijds de plank behoorlijk misgeslagen door onze houding. Mijn ouders dachten: hij is er nog, ondanks de verwondingen door het ongeluk. Laten wij hem beschermen tegen alles wat er om het ongeluk heen gebeurt, zodat hij zo snel mogelijk weer de oude kan worden. Dit heeft Ludo en Monique extra pijn gedaan, waar dit juist het laatste is dat je wilt.”

“Dit gesprek voeren, is het moeilijkste dat ik ooit heb gedaan”

“Tijdens het gesprek heb ik gehuild als een klein kind. En antwoord gegeven waar ik kon. Ik vind het verschrikkelijk dat ik me van de avond en nacht van het ongeluk nog steeds niets kan herinneren en hen deze antwoorden schuldig moet blijven.”

“Wat mij het meeste is bijgebleven, zijn de woorden van Monique aan het einde. Zij vertelde dat haar man en zij dit gesprek wilden om verder te kunnen gaan. Zij hoopte dat dit gesprek ook voor mij goed zou zijn, zodat ik eveneens verder kan gaan. Dit heeft mij tot in mijn ziel geraakt. Dat je dit kunt zeggen na het verlies van twee kinderen, na jaren van moeizaam contact: daar kon ik bijna niet bij. Het betekende zoveel voor mij.”

“Sinds ons gesprek gaat het beter met me, ben ik stabiel. Aan het ongeluk heb ik een posttraumatisch stress syndroom (PTSS) overgehouden, wat gepaard gaat met zware depressies. De ene dag gaat beter dan de andere, er zijn dagen bij dat ik mijn kamer niet afkom.”

Aarzel niet

Graag wil ik anderen meegeven: als wij eerder tot een bemiddeling waren gekomen, was met name Ludo en Monique veel pijn en verdriet bespaard gebleven. Aarzel daarom niet. Wij wisten van elkaar niet wat de ander voelde. Was ik me hiervan bewust geweest, dan had ik meer rekening met hen kunnen houden.”

Bemiddelaar Francis Bakker: "HET GAAT OM HET MENSELIJKE STUK"

Francis Bakker werkt al ruim tien jaar bij Perspectief Herstelbemiddeling. De organisatie bemiddelt tussen betrokkenen van een delict, verkeersongeval of andere ingrijpende gebeurtenissen, zoals een medisch incident. In de afgelopen jaren begeleidde Francis tientallen bemiddelingen na een (ernstig) verkeersongeval. Bemiddeling na een verkeersongeval kan heel complex zijn, weet ze inmiddels.

"Bij verkeerszaken is bijna nooit sprake van opzet. Van een bedoelde actie. Het is vaak een onbedoelde gebeurtenis met soms enorme gevolgen, bijvoorbeeld ernstig letsel of het overlijden van iemand. Ik zou mensen graag willen uitnodigen tot een pro-actieve houding: leg contact! Doe je dat niet, dan is er kans op verharding of escalatie, en dat beschadigt mensen alleen maar meer.

Als mensen bijvoorbeeld in hetzelfde dorp wonen, ontstaan vaak roddels en krijgen verhalen een steeds negatievere lading. Dat kost heel veel energie, waar betrokkenen helemaal geen behoefte aan hebben."

Medeleven

Keer op keer ziet Francis hóe belangrijk het tonen van betrokkenheid en medeleven is. Het liefst in een vroeg stadium. "Vaak willen veroorzakers ook excuses en verontschuldigen aanbieden, maar worden ze soms teruggefloten. Bijvoorbeeld door een juridisch adviseur. 'Doe dat nou maar niet.' Maar hoewel medeleven het verdriet en de pijn niet wegneemt, het verzacht wel."

De aansprakelijkheid komt in een bemiddelingstraject niet aan de orde. Francis: "Het gaat om het menselijke stuk. Soms zie je dat als dat nog niet is 'opgelost', mensen dit uit een juridisch traject willen halen. Maar betrokkenheid en medeleven tonen, is iets heel anders dan aansprakelijk zijn en dat erkennen."

Daarnaast geeft bemiddeling de ruimte om vragen te stellen en ieders kant van het verhaal te vertellen. "Die informatie helpt ook, voor de verwerking van wat er is gebeurd. Ook voor de mensen eromheen kan een bemiddeling heel belangrijk zijn, bijvoorbeeld een partner of een ouder. Een traject helpt vaak negatieve emoties te verminderen, waardoor er weer ruimte kan komen voor positieve emoties."

Goed om te weten: contact via Perspectief hoeft niet altijd te leiden tot een gesprek of daadwerkelijke ontmoeting. Een eerste blijk van medeleven met een mogelijkheid tot contact op een later moment, kan al heel helpend zijn.

Werkt u met slachtoffers dan wel veroorzakers: de meeste betrokkenen worden aangemeld door een professional. Wilt u weten hoe dat in zijn werk gaat? Ga dan naar: www.perspectiefherstelbemiddeling.nl of bel: 030-234 00 45. ♦

VERDER NA EEN VERKEERSONGEVAL?

Contact met de ander helpt.

www.perspectiefherstelbemiddeling.nl

 Perspectief
herstelbemiddeling